

הרבנות הראשית לישראל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

אגף כשרות ארצית

בס"ד

בעניין פתיחת בתי אוכל ביום ט' באב – יום חורבן ביהמ"ק

מעבר למקורות ההלכה, הרי שתשעה באב נקבע ע"י מדינת ישראל כיום אבל לעם היהודי על חורבן בית המקדש וכפי שבא לידי ביטוי בסעיף (1) לחוק איסור פתיחת בתי עינוגים בתשעה באב (הסמכה מיוחדת), תשנ"ח-1997.

בהתאם להגדרת החוק, תחילתו של יום האבל הוא משקיעת החמה וסיומו עם צאת הכוכבים למחרת, כך שרשות מקומית מוסמכת להתקין חוק עזר אשר יאסור על עינוגים ציבוריים ביום האבל או פתיחת בתי אוכל ביום ליל האבל מתחילתו ועד לזריחת השמש למחרת.

יש לציין, כי בכלל, הגדרת "בית אוכל" – לרבות בתי קפה, מסעדות, בתי תה, בתי משקה, מזנונים ומוסדות אחרים וכיוצא בהם כמשמעותם סעיף 249 (20) לפקודת העיריות.

איסור הפתיחה כמשתמע בחוק פוקע אם כן, עם זריחת השמש למחרת, אך יש לשים לב כי הדבר מתייחס לכלל בתי האוכל, בין הכשרים ובין שאינם כשרים, דהיינו – זכותו של בעל בית האוכל להפעיל את העסק ללא מניעה חוקית ביום תשעה באב החל מהזריחה.

עם זאת, בתי האוכל המושגחים, עדיין נזקקים לפיקוח והשגחה מתמדת המתבצעת מדי יום ע"י משגיחי ומפקחי הרבנות המקומית. למותר לציין, כי המשגיחים אשר צמים ועוסקים בתפילות היום עשויים להיות מנועים מביצוע ההשגחה, מחמת התשישות הגופנית לאור העובדה שהצום מתחיל כבר מהלילה, דבר לגיטימי לכשעצמו וזאת מעבר לעובדה כי על פי ההלכה מקום שנהגו שלא לעבוד חל איסור עבודה מה עוד ש"תלמידי חכמים אסורים לעשות מלאכה בכל מקום" (פסחים פרק ד' – ה').

לא יעלה על הדעת, לחייב משגיח לעבוד ביום זה בשל הסיבות המנויות לעיל, במידה והוא בוחר בו כיום חופש מתוך ימי הבחירה או מימי החופשה, להם הוא זכאי על פי חוק ובכפוף להסכם העבודה.

למותר לציין, כי בתי אוכל הנזקקים לפיקוח והשגחה בשעות היום כחלק אינטגרלי ואינהרנטי מתהליך קבלת הכשרות במקום, מחויבים גם ביום זה בהשגחה מלאה כבכל יום.

בהתאם לכך, במידה ולא ימצאו משגיחים זמינים מטעם הרבנות, המסוגלים ומעוניינים לבצע את תפקיד ההשגחה בצורה נאותה ביום זה, הרי שניתן לומר לבעל העסק כי בהעדר משגיח לא ניתן להעניק שירות זה. פתיחת בית אוכל בהעדר השגחה במקום הנצרך לכך, מהווה עילה ראויה להסרת כשרות בשל הפרת נהלי הכשרות.

הרבנות הראשית לישראל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

אגף כשרות ארצית

בס"ד

מאידך, אין למנוע ממשגיח מוסמך מטעם הרבנות המעוניין והמסוגל לעבוד ביום זה, לבצע את עבודתו לפי העניין.

בכל מקרה, ניתן תמיד לנסות לשכנע את בעלי העסק להימנע מפעילות ביום זה בדרכי נועם וכפי דברי חז"ל מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב, יעשו, אבל אינו רואה סימן ברכה.

שיקול הדעת למתן תעודת הכשר ברמת כשרות למהדרין המובדלת מרמת הכשרות הרגילה, נתון לרבנות המקומית וזאת בשים לב לעובדה כי במקום מתקיימת הקפדה יתרה על תנאים כשרותיים ישירים ונלווים שאין בהם דופי ובכלל זה ההקפדה על סגירת בתי עסק במועדי ישראל המנועים מעבודה כמופיעה בפסיקה ההלכתית.

בבנין ירושלים ננוחם.